

Commissie Mans bepleit regionale omgevingsdiensten

De handhaving van regels op het gebied van milieu, ruimte en bouwen schiet tekort. Handhavers worden ingehaald door nieuwe ontwikkelingen zoals complexere technologie en globalisering. De inrichting van handhavingsorganisaties is niet toegesneden op de taak die zij moeten vervullen. Dat concludeert de Commissie Herziening handhavingstelsel VROM-regelgeving in haar rapport 'De tijd is rijp'. Het rapport werd door voorzitter Jan Mans op 10 juli jl. aangeboden aan de ministers Cramer (Ruimte en Milieu) en Hirsch Ballin (Justitie). De Commissie Mans adviseert de ministers om wettelijk te regelen dat er 25 regionale omgevingsdiensten worden ingericht om de handhaving beter te kunnen uitvoeren. Het kabinet zal zijn reactie op het rapport uiterlijk in november aan de Tweede Kamer sturen.

Nu zijn meer dan 500 instanties betrokken bij de handhaving van regels voor de omgeving. Die instanties (gemeenten, waterschappen, provincies, milieudiensten, politie, Openbaar Ministerie, VROM-Inspectie) slagen er vaak niet in effectief en efficiënt naleving van regels af te dwingen op een manier die burgers en bedrijven zo weinig mogelijk belast, constateert de Commissie. Volgens deze Commissie, waarvan oud-burgemeester van Enschede, drs. J.H.H. Mans (voorzitter), H.A. Jansen, Commissaris van politie b.d., prof. mr. drs. F.C.M.A. Michiels, hoogleraar bestuursrecht en gespecialiseerd in handhavingsrecht, UvT, prof. dr. J. de Ridder, hoogleraar Bestuurskunde aan de RUG, deel uitmaakten, lukt het onvoldoende om een 'aangepaste' reactie te geven op verschillende soorten van overtredingen van omgevingsregels.

Handhaving van de regels bij complexe bedrijfsprocessen met (middel-)hoge risico's en bij mobiele bronnen (transport) en ketens (zoals bij vervuilde bodem en asbest) schiet tekort. De aanpak van calculerende en ronduit criminele organisaties is niet of nauwelijks van de grond gekomen. Landelijke strategieën en plannen worden lokaal niet opgepakt en van de beoogde samenhang tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke aanpak komt weinig terecht. Ook een strafrechtelijke aanpak van (zware) milieucriminaliteit komt onvoldoende van de grond. Vooral de gebrekkige analyse en uitwisseling van informatie is hieraan debet. Gemeenten zijn over de hele linie zeer terughoudend om méér te doen dan waarschuwen. De schaal van veel gemeenten is te klein voor het ni-

veau waarop handhaving moet plaats vinden en bedrijven hebben last van gebrek aan deskundigheid van inspecteurs.

Vrijblijvende samenwerking

Fragmentatie van de handhavingsorganisaties samen met vrijblijvendheid in de samenwerking tussen die organisaties zijn het centrale probleem, aldus

gemeenten en provincies en liefst ook de waterschappen verplicht aan deel moeten nemen. De regionale diensten volgen de indeling van de politieregio's, houden toezicht op de naleving van een groot deel van de omgevingsregels en bereiden sanctiebesluiten voor. Gemeenten en provincies houden hun bevoegdheden en blijven formeel verantwoordelijk voor de sancties.

Bepaalde taken zoals toezicht op de horeca, woningtoezicht, 'leefbaarheidszaken' en evenementen kunnen wel lokaal worden afgehandeld, meent de Commissie.

Daarnaast zijn er landelijke handhavingsorganisaties voor de opsporing en vervolging van zware milieudelicten en voor taken die specifieke expertise vragen of maar heel weinig voorkomen zoals het toezicht op BRZO-bedrijven en op internationale afvaltransporten. Veel

De tijd is rijp

Commissie Herziening
Handhavingstelsel
VROM-regelgeving

Mans. Dit leidt tot grote en onrechtvaardige verschillen in de aanpak van de handhaving en in de behandeling van burgers en bedrijven. Ook is de aanpak van mobiele en keten-activiteiten vrijwel onmogelijk.

Daarom pleit de Commissie Mans voor regionale omgevingsdiensten waar alle

meer zaken zouden via het bestuursrecht moeten worden afgedaan, het strafrecht moet zoveel mogelijk worden gereserveerd voor (middel-)zware criminaliteit.